

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1277

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Snježana Bagić, Mario Jelušić, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji su ustavnom tužbom pokrenuli Rahela Kardum iz Zagreba, Zdravko Mavračić iz Podravske Sesveta i Jia Zhen iz Zagreba, koje zastupa Lidija Horvat, odvjetnica u Zagrebu, na sjednici održanoj 11. svibnja 2017. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Pravodobnu i dopuštenu ustavnu tužbu podnijeli su Rahela Kardum iz Zagreba, Zdravko Mavračić iz Podravske Sesveta i Jia Zhen iz Zagreba (u daljnjem tekstu: podnositelji), koje zastupa Lidija Horvat, odvjetnica u Zagrebu.

1.1. Ustavna tužba podnesena je protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj: I Kž 58/16-8 od 24. ožujka 2016. (u daljnjem tekstu: osporena presuda), kojom je djelomično prihvaćena žalba državnog odvjetnika i preinačena presuda Županijskog suda u Zagrebu broj: K-65/15 od 1. prosinca 2015. (u daljnjem tekstu: prvostupajnska presuda) u odluci o kazni za optuženike Ivana Mirzu Zračkog i Tihomira Kelemenića, na način da su oba osuđena na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od šest (6) godina, u koju im se uračunava vrijeme provedeno u istražnom zatvoru, dok su u ostalom dijelu odbijene žalbe državnog odvjetnika, optuženika i oštećenika (podnositelja) kao neosnovane te je potvrđena prvostupajnska presuda.

1.2. Prvostupajnskom presudom trojica optuženika (Mirza Ivan Zračko, Tihomir Kelemenić i Matija Sučić) proglašeni su krivima za počinjenje kaznenih djela protiv imovine, i to: kaznenim djelima pod točkama 1., 2. i 3. razbojništvom, opisanih u članku 230. stavcima 1. i 2. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15.; u daljnjem tekstu: KZ/11), a kažnjivih po članku 230. stavku 2. KZ-a/11, te kaznenim djelom pod točkom 4. teškom krađom, opisanim u članku 229. stavku 1. točki 2. KZ-a/11, a kažnjivim po članku 229. stavku 1. KZ-a/11, sve u vezi s člankom 51. KZ-a/11. Svakome od njih utvrđena je kazna zatvora od jedne (1) godine i šest (6) mjeseci za kaznena djela pod točkama 1., 2. i 3., dok im je za kazneno djelo pod točkom 4. utvrđena kazna zatvora od osam (8) mjeseci. Na temelju članka 51. stavaka 1. i 2. KZ-a/11 osuđeni su na jedinstvene kazne zatvora u trajanju od četiri (4) godine i šest (6) mjeseci, u koje im se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru i istražnom zatvoru. Na temelju članka 158. stavaka 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 152/08., 76/09., 89/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13. i 152/14.; u daljnjem tekstu: ZKP/08) podnositeljima je dosuđen imovinskopravni zahtjev te je optuženicima naloženo solidarno naknaditi oštećenicima (prvopodnositeljici i drugopodnositelju) Raheli Kardum i Zdravku Mavračiću iznos od 15.000,00 kn te oštećenici Zhen Jia (trećepodnositeljici) iznos od 13.200,00 kn, u roku od petnaest (15) dana od pravomoćnosti presude. Podnositelji su upućeni da ostatak imovinskopravnog zahtjeva od dosuđenog iznosa s materijalne i nematerijalne štete potražuju u posebnoj parnici.

2. Podnositelji u ustavnoj tužbi navode da su im osporenim presudom povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 23. stavkom 1., 35. i 48. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), a u vezi s člancima 3. i 8. te Protokolom 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispr., 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija).

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

3. Postupak koji je prethodio ustavnosudskom postupku, pokrenut je optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj: K-DO-22/15 od 19. svibnja 2015. protiv optuženika, koje se teretilo da su počinili tri kaznena djela razbojništva i jedno kazneno djelo teške krađe. Tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom utvrđeno je da su se u izvršenim radnjama optuženika stekla sva bitna obilježja kaznenih djela koja su im stavljena na teret te su za ista oglašeni krivima i osuđeni na kazne zatvora.

3.1. U odnosu na postavljene imovinskopravne zahtjeve podnositelja na ime materijalne i nematerijalne štete, u prvostupanjskoj se presudi ističe:

»Na temelju članka 158. stavak 1. i 2. ZKP/08 sud je dosudio imovinskopravni zahtjev te naložio I optuženom Mirzi Ivanu Zaračko, II opt. Tihomiru Kelemenici i III opt. Matiji Sučiću da solidarno naknade oštećenici Raheli Kardum i Zdravku Mavračiću iznos od 15.000,00 kuna. Naime, od potraživanog iznosa od 27.400,00 kuna, kolika je vrijednost oduzetih predmeta prema činjeničnom opisu inkriminacije, oštećenima su vraćeni predmeti popisani u potvrdama o preuzimanju predmeta, od vrednijih predmeta mobitel marke 'Samsung', fotoaparat 'Olympus', jedna baterija marke 'Nokia', dva para slušalica marke 'Samsung' za mobitel, dva puta po dva GB RAM, jedna grafička kartica nepoznatog proizvođača, jedan USB stick 'Siemens' i mobitel marke 'Huawei' pa je sud ocijenio, obzirom da je veći dio tehničke robe koja je vrednija vraćeno, da oštećenici trpe štetu u iznosu od 15.000,00 kuna koji iznos se odnosi na 10.000,00 kuna, koliko su im optuženici uzeli u gotovom novcu, dok preostali predmeti koji nisu vraćeni (od vrednijih predmeta nisu vraćeni muški sat marke 'Nautica', ženski ručni sat, kućni telefon), po ocjeni suda vrijede 5.000,00 kuna. Obzirom na izloženo sud je oštećenim Raheli Kardum i Zdravku Mavračiću dosudio imovinsko-pravni zahtjev u iznosu od 15.000,00 kuna, a s ostatkom potraživanja s osnova naknade materijalne štete do iznosa od 27.400,00 kuna su oštećenici upućeni u parnicu (...) Oštećenju Zhen Jia je dosuđen imovinsko-pravni zahtjev u iznosu od 13.200,00 kuna. Naime, oštećenju Zhen Jia su vraćeni predmeti i to mobitel marke LG, mobitel marke 'Samsung' GT-S5260, mobitel marke SGH-E898, mobitel marke 'I phone 4s', koji vrijede 1.500,00 kuna prema činjeničnom opisu optužnog akta, lančić s privjeskom 'Angel' koji vrijedi 3.000,00 kuna stoga je od ukupne vrijednosti otuđenih stvari oduzeta vrijednost vraćenih stvari. S ostatkom imovinsko-pravnog zahtjeva s osnova naknade materijalne štete od dosuđenog do zatraženog iznosa od 17.700,00 kuna je oštećenica upućena u posebnu parnicu.

Obzirom da tijekom postupka nisu provedeni dokazi, prvenstveno sudsko-medicinsko i psihijatrijsko vještačenje oštećenika, kojima bi se mogao utvrditi opseg nematerijalne štete koju su pretrpjeli oštećenici i razmjerno tome, onda dosudila naknada, a provođenje ovih dokaza nije odlučno za utvrđivanje jesu li optuženici počinili inkriminirana kaznena djela ili ne, sud je oštećenike uputio da dio imovinsko-pravnih zahtjeva koji se odnose na potraživanje nematerijalne štete ostvaruju u posebnoj parnici i to Rahela Kardum i Zdravko Mavračić svaki u iznosu od 30.000,00 (...) a ošt. Zhen Jia iznos od 15.000,00 kuna za sebe i 15.000,00 kuna na ime maloljetne kćeri Qi Zhu.«

3.2. Osporenim presudom Vrhovni sud preinačio je prvostupanjsku presudu u odluci o kazni u odnosu na prvo i drugo optuženika, dok je u ostalom dijelu potvrdio prvostupanjsku presudu. U obrazloženju osporene presude, u odnosu na žalbene navode podnositelja koji se žale zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu, ističe se:

»Neosnovana je žalba ošt. Rahele Kardum, Zdravka Mavračića, Zhen Jia i Ines Golić jer prvostupanjski sud s pravom je odbio provesti medicinska vještačenja nad oštećenima kako bi se utvrdili fizički bolovi, duševni bolovi, strah i eventualne posljedice za njihovo zdravlje uslijed počinjenih kaznenih djela, pa ih je za taj vid štete s pravom uputio na parnicu, kao što je neprihvatljivo da se u kaznenom postupku provode vještačenja o vrijednosti predmeta (računala, fotoaparati, mobiteli) koji su optuženici otuđili prilikom razbojništva odnosno krađe, a koji su vraćeni oštećenima, kako bi se utvrdilo da li su predmeti oštećeni i da li im nedostaju memorijske kartice, čipovi ili slično jer su to dokazi koji bi doveli do nepotrebnog odugovlačenja kaznenog postupka unatoč načelno opravdanom interesu oštećenika da se o njihovom odštetnom zahtjevu riješi u kaznenom postupku.

Naime, valjalo je voditi računa da su dvojica od trojice optuženika u istražnom zatvoru te da bi svako odugovlačenje postupka dovelo do eventualne ugroze njihovog prava da u razumnom roku o njihovoj krivnji odluči nepristrani i neovisan sud.

Stoga je prvostupanjski sud s pravom oštećenima dosudio onaj iznos za koji je utvrdio da je nesporan, a sve ono što je sporno, i za što treba provesti opsežan dokazni postupak, je oštećenike s pravom uputio na parnicu.

(...)

Prvostupanjski sud dao je prihvatljive razloge i u odnosu na ošt. Zhen Jia kojoj je dosuđen imovinskopravni zahtjev od 13.200,00 kn, obzirom da su joj vraćeni mobitel marke 'LG', mobitel marke 'Samsung', mobitel marke 'SGH', mobitel marke 'Iphone 4s' koji prema činjeničnom opisu optužnog akta vrijede 1.500,00 kn, lančić s privjeskom 'Angel' koji vrijedi 3.000,00 kn, pa je toga od ukupne vrijednosti otuđenih predmeta oduzeta vrijednost tako vraćenih stvari.«

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

4. Obrazlažući istaknute povrede ustavnih i konvencijskih prava, podnositelji u ustavnoj tužbi uglavnom ponavljaju žalbene navode i ističu činjenice o kojima je već raspravljeno u kaznenom postupku, iznoseći vlastitu ocjenu izvedenih dokaza i činjeničnog stanja. Navode da su sudovi, ne dosuđujući im imovinskopravni zahtjev u cijelosti, prekršili propise Europske unije i domaćeg zakonodavstva. U ustavnoj tužbi, između ostalog, ističu:

»Obzirom da je domaćim Zakonom o kaznenom postupku propisano pravo oštećenika da imovinskopravni zahtjev ostvaruje u kaznenom postupku, te s obzirom na sadržaj stavka 2. čl. 16 Direktive, to se zaključuje da sukladno odredbama Direktive ovdje oštećenica ima pravo da obeštećenje postignu upravo u okviru ovog kaznenog postupka, u razumnom roku.

(...)